МОТИВИ

към проект на Инструкция за изменение и допълнение на Инструкция № 8121з-78 от 2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в Министерството на вътрешните работи (обн. ДВ, бр. 9 от 2015 г.; изм. и доп. бр. 77 от 2015 г., бр. 30 от 2016 г. и бр. 101 от 2018 г., бр. 18 от 2023 г.)

1. Причини, които налагат приемането на акта:

Измененията в Инструкция № 8121з-78 от 2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в Министерството на вътрешните работи (Инструкция № 8121з-78 от 2015 г.) са инициирани по следните причини:

1. Посещението в България през 2024 г. на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унизително отнасяне или наказание (КПИ) и направените от него препоръки към всички заинтересовани български правоприлагащи органи, че всяка форма на малтретиране на задържани чужди граждани – включително унизителни и оскърбителни действия, заплахи и словесни обиди – както и всякаква толерантност към такова малтретиране, е незаконна и ще бъде съответно наказвана.

2. Изпълнението на мерките предвидени в Пътната карта за изпълнение на осъдителните решения, постановени срещу Република България от Европейския съд по правата на човека, приета с Решение № 586 от 2021 г. на Министерски съвет и по специално - по отношение на изпълнението на осъдителните решения на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) от групата „Великова срещу България“ – посочени в т. 2 от Пътната карта, като е предвидено „засилване на гаранциите за независимо разследване на оплаквания от полицейско насилие“. Препоръчителна мярка в тази насока е всички жалби, които постъпват в МВР с такива оплаквания (за „полицейско насилие“), „да бъдат автоматично изпращани на прокурор“, както и създаването на подробни правила за събиране на данни за подадени жалби за полицейско насилие и резултатите от проверките по такива жалби.

Понятието „полицейско насилие“ е придобило популярност като включва всякакви прояви на неправомерна и прекомерна употреба на физическа сила, помощни средства и оръжие от полицейските органи.

В годините назад многократно са отправяни препоръки от международни правозащитни органи и организации за констатирана липса на разписани подробни и ясни правила за разследване на оплакванията от „полицейско насилие“ и липсата на ясно посочен механизъм за тяхното независимо разследване.

2. Цели, които се поставят с приемането на акта:

С изменението и допълването на разпоредбите на Инструкция № 8121з-78 от 2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в МВР се цели предотвратяване, недопускане и строго разследване на всякакви форми и прояви на „полицейско насилие“.

Чрез измененията на Инструкция № 8121з-78 от 2015 г. ще се въведе, провеждането на щателен медицински преглед на задържани лица, които са направили оплакване от упражнено

върху тях насилие. Прегледът ще се отразява в специални формуляри, а травмите ще бъдат подробно описвани и фотографирани от медицинските специалисти, след което ще бъдат съобщавани на ръководителя на звеното, в което се намира помещението за задържане за незабавно изпращане на относимите документи на съответната прокуратура.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

За прилагането на проекта на Инструкция за изменение и допълнение на Инструкция № 8121з-78 от 2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в Министерството на вътрешните работи, не са необходими допълнителни разходи/трансфери/други плащания, които да бъдат одобрени по бюджета на Министерството на вътрешните работи за сметка на бюджети по държавния бюджет.

Предлаганите изменения ще се изпълняват в рамките на утвърдените средства по бюджета на Министерството на вътрешните работи за съответната година.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането на акта:

С предлаганите изменения и допълнения в Инструкция № 8121з-78 от 2015 г. ще се осигури в по-голяма степен защита на правата на задържаните лица.

Ще бъдат изпълнени мерките, посочени в т. 2 от Пътната карта за изпълнение на осъдителните решения, постановени срещу Република България от ЕСПЧ, приета с РМС № 586 от 2021 г. от групата „Великова срещу България“, като нормативно ще бъде уредено и гарантирано провеждането на „независимо разследване на оплаквания от полицейско насилие“ чрез изпращане на постъпилите и установени от медицински специалист оплаквания от задържани лица за разследване от органите на Прокуратурата, които са независими от органите на полицията.

По този начин ще се изпълни препоръката, оплакванията от полицейско насилие да бъдат автоматично изпращани на прокурор.

С приемането на Инструкция за изменение и допълнение на Инструкция № 8121з-78 от 2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в МВР, ще се гарантира в пълна степен липсата на толерантност и преследване с цялата строгост на закона на всякакви прояви на „полицейско насилие“.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

С проекта не се предвижда въвеждане на европейско законодателство, поради което не следва да се изготвя анализ за съответствие с правото на Европейския съюз и не е приложена таблица за съответствие с европейското право.